

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VI. Dandini legatio ad Cæsarem, & Capiteferrei ad Regem Galliaë, communis pacis gratia. Aliæ legationes in Italia ad sedandos Senarum tumultus. Obitus adolescentis Angliæ Regis. Controuersiaë de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

Dandini legatio ad Cæsarem, & Capiteferrei ad Regem Gallia, communis pacis gratiâ. Aliæ legationes in Italia ad sedandos Senarum tumultus. Obitus adolescentis Angliæ Regis. Controversiæ de successione; quæ in Mariam sororem deuenit.

Cum in Nuntiorum linguis minus efficacitatis esset, & in dies magis & arma & iræ inter Carolum & Henricum exasperarentur, cum totius orbis perturbatione, & inæstimabili Religionis detrimento, voluit Iulius adiumenta noua experiri per legationem duorum^a Cardinalium, qui eorum Principum, ad quos mittebantur, negotia optimè callebant, iisdemque erant in primis gratiosi. Hi fuere Dandinus, qui secretioribus epistolis Pontificis præerat, ad Cæsarem destinatus, & Capiteferreus ad Regem Gallia. Vtrique impensè mandauit^b, vt exponerent in vtraque Aula, à Pontifice nullum aliud nisi communis Parentis commodum spectari, nullâ habitâ consanguineorum ratione, quibus nec optabat nec accepturus vnumquam erat à Principibus beneficium vllum; cum ipse sibi videretur obstringi ab incrementis Turcarum & hæreticorum, vt impenderet quidquid gratiæ apud Catholicos Principes reperisset, in Ecclesiæ non in familiæ emolumentum. Quin obiurgari suauiter Sanctacrucium Nuntium iussit, quòd de huiusmodi commodis per suas litteras sæpiùs mussitasset; vetuitque, ne vnumquam in posterum his sermonibus os aut aures referret: idemque per Dandinum exponi mandauit Episcopo Atrebatensi, qui inter Cæsaris ministros supremam auctoritatem exercebat. Nec minus ipse recusauit, tamquam contrarium suo conciliatoris officio, id quod Sanctacrucius suâ sponte transfegerat confeceratque cum primariis Galli ministris, & cum ipso Rege; vt nimirum hic suas vires impenderet, quibus Pontifex Senas occuparet, & Ecclesiastica ditioni coniungeret^c: cui Cæsar & Italici Principes minus repugnassent, quàm vt ea vrbs in Gallorum potestatem veniret; Rex verò, diminutâ æmuli potentiâ, hereditariam maiorum gloriam auxisset, auctâ Sedis Apostolicæ ditione. Ea Iulij repulsa Sanctacrucio accidit permolesta, pro eo ac euenire solet, cum è sublimi spe laudis ac remunerationis exciditur; adeoque pro communi hominum consuetudine, qui amaritiam inopinatam vlciscuntur, eam per verba aspergendo illius nomini qui ipsis degustandam ingessit, hanc Pontificis austeritatem adscripsit pusillanimitati, à curis alienioris,

Part II.

E e e

nioris,

^a In Senatu
3. Aprilis
1553. vt in
Actis Con-
sist.

^b Mandata
vtrique data
11. & 14. A-
prilis, apud
Burghesios.

^c In Vita San-
ctacrucij, ab
eo Latine
scripta, quæ
nunc est in
manu Mar-
celli Cardi-
nalis Sancta-
crucij.

1553.

nioris, quàm quæstum appetentioris. Fuit itaque iniunctum Legatis à Iulio, ut pacem ita proponerent: Superuacaneum videri, ut summæ prudentiæ vtriusque Principis ostenderetur, quantum illa commodi, quantum laudis in eo rerum statu ipsorum vtrique allatura esset. Sed quoniam huiusmodi notitia interdum non sufficit, cum sincerus ac fidus inter partes sequester deficit, huius se operam offerre: atque ut rem vrgeret, significauit Henrico, esse notissimum vel inter priuatos effatum, inter duos pacem componi non posse, nisi percussor & superior aliquid indulgeat læso ac succumbenti. Percussorem & superiorem esse Henricum ob tot tantasque plagas variis in regionibus Cæsari simul inflictas; proinde oportere ab ipso aliquid exhiberi, quo alteri satisfaceret: perpenderet pariter, quo pacto Cæsar, tametsi tantum iuris amorisque haberet in Senas, eamque urbem sibi clientem & addictam tam diuturnâ impensâque curâ seruasset, spondebat tamen ab ea recedere, vbi Rex pariter suum inde militem reuocasset.

^d Vide præcipuè Adriani lib. 9. & Cinum in Vita Cosmi Florentiæ Ducis.

^e Vita Sancti Crucij, & epistola Dandini ad Capiteferreum, 6. Augusti 1552.

^f In cœtu Consistor. 13. Augusti 1552. ut in Actis Consistor.

Ad hæc aliaque plurima, quæ subsequenter, intelligenda, operæpretium erit cognoscere, ^d Senenses fuisse pertæsos Hispanicæ administrationis sub Mendoza, perinde quasi is per speciem curandæ quietis vellet ipsos seruitio premere. Et reuerà notabatur homo ille nimiam superbiâ, ob quam Pontificem quoque grauius irritaret, satellitum Præfecto Romæ ex leui causa verberato. Cæsar itaque his de rebus certior factus, haud ita multò post Mendozam reuocauit: sed interim, quemadmodum species cum extra suas partes (Indiuidua Dialectici dicunt) non sit, nec amatur ipsa, nec habetur odio, nisi harum partium causâ: ^e ita Senenses erga Mendozam malè affecti, iam cœperant Hispanorum vniuersè administrationem odio prosequi. Quo animaduerso statuerat apud se Mendozam, ab eorum dentibus sibi cauere, iniecto arcis fræno, quam exercebat. Senenses verò innatâ libertatis solliciti, eiecerant præsidium Hispanicum, ac Florentinum cum Hispanis coniunctum, & illius structuræ ministros; cum tamen in eiusdem operis demolitione simul abiicerent, aduersus quàm intendebant, suam optatissimam libertatem. Ut Hispanos itaque deturbarent, ad consuetum Gallorum antidotum confugerant. Quocircâ magnis turbis in Italia, & prope ditionem Ecclesiasticam excitis, Pontifex sub earum initia Legatum ad Senenses miserat Mignanellum Cardinalem, ipsorum ciuem, ut illas componeret, productis in collegio exemplis. ^f Leonis, aliorumque Pontificum, qui consimili legatione Senenses coonestauerant. Postea rebus exacerbatis duos designauit Legatos, ^g alios.

6 alterum Cardinalem Sermonetæ nuncupatum, intimum Gallis, qui Ferrariensem Cardinalem ac Termesium, Gallicæ factionis duces, ad quietem adduceret; alterum Corneum Cardinalem, suæ fororis filium, Ascanij fratrem, Hispano militantis, ad Florentiæ ducem, ut is quoque pacis consilia susciperet. Præterea Pontifex ipse Viterbium accessit, urbem^h Senensibus finitimam, Romæ custodia demandatâ Cardinali de Cupis tamquam Legato, simulque Vrbinate Duci, qui à Pontifice constitutus fuerat supremus Ecclesiasticæ militiæ Præfectus, cum annuis triginta scutorum millibus pro stipendio. Sed his omnibus nihil effectum est, quin Senenses nimia libertatis sollicitudo in seruitutem protraheret, & in Gallis nimia Senensis propugnationis auiditas iter aduersariis strueret eius urbis occupandæ.

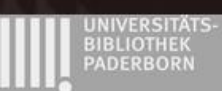
3 Nihil pariter Pontificis adhortationes Regem permouere, ne in æmulo imitaretur immodicam illam præsentis prosperitatis fiduciam, quæ hunc è superiori ad inferiorem conditionem deiecerat. Quamobrem responsio Henrici fuit, * Se paci consensurum, nullis nouis conditionibus ineundæ: ubi etiam ipse Cæsari satisfacere, non proinde stabilis concordiæ se certum futurum; idcirco satius sibi videri, nihil à se peculiare offerri, sed audire quid alter postularet. Cæsar è conuerso, virtuti, potentiæ ac fortunæ suæ minimè diffidebat, quarum ei adhuc fauentes vires per eos dies feliciter expertus erat in expugnatione tum Teruanæ, statim à se incensæ ac destructæ, tum postea Hedini, in cuius defensione ictus globo cecidit Horatius^m Farnesius Henrici gener, ac postea multi viri nobiles captiui sunt adducti. Quare egresso cum ingentibus copiis Regi^a Cæsar occurrere gestiit, sed à suo seiunctus exercitu, ut qui tam grande corpus non erat, cui tantum caput congrueret. Verum paucos intra dies absque vilo memorabili successu Rex ad Galliæ confinia recessit, & Cæsar Bruxellas. Interim Carolus ad ostentationem maioris animi in maiori discrimine, tenui conditioni sibi oblata prægrandi postulatione respondit. Ea fuit; Vt quidquid occupatum fuerat, Imperio, Ducibus Lotharingiæ ac Sabaudia, & sibi pariter in Belgio, restitueretur: ut subderetur Octavius Farnesius plenæ obedientiæ Sedis Apostolicæ: remouerentur militiæ Gallicæ ab agro Senensi; sibi verò compensarentur illata in mari damna, à tempore quo Orator Gallus apud se morabatur, nec sibi bellum indictum erat, cum aliis pactationibus, in negotij processu à se promendis. Quibus sanè ut Galli acquiescerent, opus erant duæ immanes in acie clades, quales planè multos post annos Hispani inflixere.

1553.
g Io Senatu
15. Maij
1553. vt in
Actis Con-
sist. mandata
verò extant
in monu-
mentis Bur-
ghesiorum.
h Deceuit
id in Senatu
2. Iunij
1553. in A-
ctis Consi-
i Extant in
mandatis
Nuntio Del-
fino datis, in-
frà citandis.

k Extat in re-
sponso Cæ-
saris ad
Dandinum,
anno 1553.

l 19. Iulij
1553. vt in
Diario Ma-
gistri carri-
mon. & Le-
gati, & Iulij
in duabus
eius litteris
20. Iulij ad
Montanum
Card. & ad
Pontificem.
m 16. Iulij
eodem anno.
n Litteræ
Dandini ad
Pontificem,
ad Legatum
Galliæ, &
alios. 2. 16.
20 & 26. Se-
ptemb. 1553.

oria
ily Tri
II.

1553.

o Dandicus
discessit Bru-
xellis 9. O-
ctob. vt in
Diario iam
dicto.

p Vide Spon-
danum, &
allos ab eo
auctores, an-
no 1553.

xere. Quare tunc non alia responsio Gallorum fuit, quam negotij per silentium præcisio. Pontifex Legatos reuocauit: siquidem eorum vtrique alterum suffecit, ob ea quæ mox contingere, & longam sed non ingratiā à nobis narrationem deposcunt.

Tot inter motus, Catholicis & Ecclesiæ perniciosos, vnus accidit amplissimi emolumenti, videlicet Britannici sceptri mutatio. Obiit Britannia Rex Edoardus sextus Iulij anno 1553. & sextodecimo ætatis suæ, extinctâ cum eo virili prole Henrici Octauij, eodem die, quo ille multis antè annis vitâ spoliatur in odium Religionis Thomam^p Morum. Edoardus, ad id incitatus à Duce Nortumbriensi, qui ipsius iuuentam regebat, eo pacto successionem regni disposuit, quo studuerat Dux vt in suam sobolem illud deuolueretur, fucatâ ambitione obtentæ Religionis, quæ adeo formosa res est, vt ab illius umbra decorem sibi quærant facinora deterrima, eiq̃ue infensissima. Henricus Edoardi pater duas habuit sorores: ex his Margareta, natu maior, Iacobo Quarto Scotia Regi nupsit, cuius stirps hac nostrâ ætate Britannia sceptrum obtinuit. Minor natu Maria, prius in matrimonium data Ludouico XII. Gallia Regi, postea Carolo Brandono, Anglo Dynastæ. Filia ex hoc secundo coniugio suscepta, Francisca nomine, virum habuit Henricum Graium, Dorchestria Marchionem, qui operâ Nortumbriensis ad Ducatum Suffolcensem nuper ascenderat. Porrò cum ex his parentibus fuissent ortæ tres filia, neptes ex consobrina Edoardo Regi, dum adhuc essent virgines, Dux Nortumbriensis, simulatq̃e animaduertit Regem lento morbo ad mortem delabi, effecit vt vno eodemq̃e die duæ minores cum duobus ex primariis Proceribus matrimonio iungerentur; maiorem verò natu Ioannam Gilferdus ipsius filius quarto loco genitus vxorem duceret. In ea conatus ille est regni diadema collocare: quare ægrotantem Edoardum cohortatus est, vt id testamento constitueret. Ad hoc consequendum, necesse erat Regi persuaderi, id ipsum & rationi consentaneum esse, & ad eum spectare. Quod ad primum attinebat, excludendæ antea erant duæ Regis sorores, illi à patre ordine suffectæ, & progenies Margareta Scotorum Regina & Edoardi amita. Margareta obiectabatur, quòd esset extera; duabus Regis sororibus ambiguitas legitimorum natalium, & dubitatio quin eam Religionem expellerent ex Anglia, quam Edoardus induxerat. Maria siquidem, Catharina Aragonensis filia, & in Henrici testamento ad hereditatem secundo loco vocata, maternam Fidem sequebatur; quæ fundamentum ipsi erat, vt proles verè legitima, adeoque legitima heres

& indubitata coronæ Britannicæ haberetur. Minor, Elisabetha, tertio loco à parente vocata, ducebat ortum à Bolena, cuius coniugium multis de causis irritum censebatur, & cuinam adhæreret Religioni incertum erat. Has itaque ob rationes positâ iam omnium, quas nominauimus, exclusione, tamquam rationi consentaneâ; ut alterum Regi persuaderetur, nimirum, inesse illi potestatem eligendi successoris, in medium afferebatur, memoratam substitutionem ab Henrico habitam cum auctoritate Ordinum, fuisse pupillarem, & non fideicommissariam, adeoque eam euauisse ex eo die, quo è pupilli conditione Edoardus excesserat.

Postquam Dux Regem pertraxit ad instituendam regni heredem Ioannam nurum suam, id confirmandum curauit subscriptis multorum Procerum nominibus, qui cum ea, eiusque viro, seu sanguine seu aliis vinculis erant coniuncti: sed rem vsque ad Regis obitum occultauit; postea verò ut eam iidem ipsi Proceres exequerentur, operam dedit. Ioanna sui iuris tenuitatem animaduertens, non nisi subinuita permisit se Reginam acclamari, deduci que ad breuem ac tragicam solij scenam. Sed populus in Mariæ regnum conspirauit, utpote cui & subtiliores rationes & speciosiores fauebant. Subtiliores quidem, cum probè intelligerent periti, nullam patris actionem satis futuram fuisse illi eo iure successionis spoliandæ, quod ipsi, tamquam vero legitimoque matrimonio procreatæ, secundum regni leges debebatur. Diuortium Henrici à Catharina, tamquam omni iustitiæ contrarium, non à Catholicis modò, sed ab ipsis hæreticis fuisse improbatum. Addebant, ubi etiam Ordinum concessio Henrico præstita tum libera tum legitima fuisset, per eam illi facultatem tradi, ut positâ ambiguitate, quænam ex tot ipsius nuptiis essent legitimæ, de regni successione statueret, pro eo ac ipse opportunius arbitraretur, ac proinde maiorem in eo auctoritatem non fuisse vocandi primo loco Edoardum, quàm illi Mariam substituendi: positâ verò in Henrico eâ potestate, de ipsius voluntate liquere, cum eius testamentum non de substitutione pupillari loqueretur, sed adhiberet verba absoluta, & quæ successionis ex fideicommissio conuenirent. Atque ut res esset, etiamsi Henrici constitutio censeretur & vim habuisse pro Edoardo, & in Edoardo iam desuisse; cum hic tamen parem Ordinum concessionem haud obtineret, nequaquam per eam derogari posse iuri quod legitime deuoluebatur in sororem natu maiorem, successionisque, ex his quæ diximus, capacem. Ita per legalis doctrinæ scita differebatur. Magis quoque Mariæ fauebant rationes aliæ vulgò intellectæ ac speciosæ.

1553.

ciosa. Etenim populi frequentia, cui summa, vbi velit, inest potentia, his intimis legum momentis omissis, pati non poterat, in dubium reuocari primam sobolem Anglici Regis ac Catharinae, quam singulari reuerentiâ semper coluerat, & aduersus naturæ ordinem, paternamque voluntatem, Ioannæ in remoto gradu transfusariæ posthaberi. Itaque dum absens Londino Maria fluctuabat animo, an sibi in Galliam exuli esset capienda fuga, an Angliæ solium conscendendum, ad ipsum euecta est populari consensu. Dux Suffolciæ proditor denuntiatus; Nortumbriensis verò cum infelici nuru Ioanna coniectus in vincula. Hic vt perduellis capite mortuus, Religionis errores abiurauit, & in patibulo populum est cohortatus ad Fidem Catholicam excolendam, expellendamque hæresim, eiusque concionatores tamquam publicorum omnium malorum semina. Ioannæ sexus & cognatio à clementi Mariæ animo tunc commiserationem impetrarunt; verum haud multò post nouis excitis tumultibus, detectisque ad eam attollendam machinis, oportuit vt extremo supplicio regni tranquillitatem firmaret: cum in Principis quidem potestate sit, quippe vindicis, publici reo criminis parcere; non tamen, quippe publici medici, pestilenti membro indulgere.

C A P V T VII.

Cura Poli ac Pontificis, vt Angliam ad bonam frugem redirent. Legatio ea de causa Polo destinata. Joannes Franciscus Commendonus occultè à Dandino Legato ad Reginam missus: & quid ille egerit, & ad Pontificem retulerit. Obices obiecti Polo per viam à Casare: idcirco titulo eius legationis mutato, duobus Legatis Pacis conciliatoribus Polus suffectus.

HAud cunctanter noua Regina propensionem animi patefecit ad restituendam Religionem Catholicam, recusato titulo, quo Ecclesiæ Anglicanæ caput nuncuparetur, repositisque Romanis ritibus, tametsi pedetentim ac suauiter, pro eo quod curandæ populari corruptioni expedit. Potissimè verò Henrici cum Bolena connubium irritum est declaratum, perinde ac Mariæ ac matris decus postulabat, vt in hac veræ vxoris, in illa legitimæ filiaë dignitas agnosceretur; idque reipsâ, non autem fictione, nec beneficio Canonum, in bona fide parentum innixo, quod pariter in Ecclesiæ Pontificiæque sententiæ dignitatem redundabat. Sed antequam hæc